

potwory hybrydy mutanty

pogranicza ludzkiej natury

Pod redakcją
Ryszarda Koziolka
Mikołaja Marcelli
Olgi Knappek
Joanny Soćko

2012

UNIWERSYTET ŚLĄSKI
KATOWICE

Spis treści

Recenzentka:

prof. dr hab. Anna Wieczorkiewicz (Uniwersytet Warszawski)

Publikacja dofinansowana ze środków Funduszu na badania i prace rozwojowe dla młodych naukowców i doktorantów Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Śląskiego.

Ryszard Koziółek, Mikołaj Marcela Wszyscy jesteśmy potworami	7
Monstrualne demonstracje	
Mikołaj Marcela Potwór nie-my. Rzecz (o) zombie	14
Michał Klośiński Potwór, którym więc jestem	24
Po(s)tworzenie: ludzkie, zwierzęce, potworne	
Marek Mikołajec Dwie figury pisarstwa: kopidoł Rybka Morcinka i Zantman Gombrowicza	34
Łukasz Józefowicz Tymoteusz Wilk? Figura człowieka-wilka w twórczości Tymoteusza Karpowicza (od Freuda do Deleuze'a i Guattariego)	45
Olga Knapek Potwór zdechł. Od procesów trawiennych w brzuchu Paryża do ścierwa w ścieku Europy	54
Granice natury, granice skóry	
Wacław Forajter Czarna rozpacz, białe światło. O potworności metyzacji w <i>Dzieciach królowej Oceanii</i> Sygurda Wiśniowskiego	66
Marek Pacukiewicz Ślady yeti, lusterko alpinisty	74
Elżbieta Lubelska Funkcje monstrositas w <i>Podróżach Gullivera</i> Jonathana Swifta	88

Płeć potworna	
Dawid Matuszek	100
Etyka potworna	
Beata Stefaniak	115
Groza wyszana z piersi. Uwagi o kołysankach, potworach i traumie	
Małgorzata Nieszczerzewska	124
Potworna kobiecość w potwornym mieście	
Karolina Felberg	137
Współczesne przynaglenia	
W-inna seksualność	
Michał Abel Pelczar	158
Transmogryfikacje? Czyli kto się boi trans	
Tomasz Kaliściak	175
Cała potworność odmienności	
Potwór wcielony	
Marta Baron	188
Locked-in syndrome. Widmo paraliżu i potwór potrzasku	
Jagoda Wierzejska	198
Potworna figura traumy. Przypadek Piotrusia Leo Lipskiego	
Agata Rosochacka	208
Potworne ciała protetycznego. Obcość uwewnętrzniona	
Portret potwora	
Sabina Kwak	222
Piękna i Bestia. Portret Diane Arbus	
Magdalena Szczypiorska-Mutor	232
Potwór w pułapce kadru. Diane Arbus fotografuje świat	
Dorota Łagodzka	242
Hiperrealistyczne ludzko-nieludzkie hybrydy w sztuce współczesnej	
Katarzyna Wojewódzka	252
„Żywych jaszczurów napiętnowane mordy”, czyli Stanisława Ignacego Witkiewicza teoria kulturowej ewolucji na przykładzie „potwornych” rysunków i portretów typu C, D, E	

Potwór objawiony	
Paweł Miech	262
Potworności sędziego Schrebera	
Piotr Bogalecki	272
Potwór i przetwór. Ewangelia według Žižka	
Joanna Soćko	286
To potworne ciało — chrześcijańskie jądro ciemności	
Po(p)twory	
Ryszard Knapiek	298
Kultura zombie—tekstualna	
Jakub Rawski	308
Miłość wampira i miłość do wampira w perspektywie genderowej (na podstawie tetralogii <i>Zmierzch</i> Stephenie Meyer)	
Piotr Lachowicz	322
Cień w masce bohatera. Psychoanalityczna interpretacja postaci superbohaterów i ich antagonistów	
Potworność systemu	
Jan Potkański	332
Personifikacje maszyn abstrakcyjnych	
Maciej Adam Sosnowski	343
Potworki. Uwagi na marginesie § 250 <i>Encyklopedii nauk filozoficznych</i> Georga Wilhelma Friedricha Hegla	
Grzegorz Olszański	349
Piękny i bestia. Rzecz o śladach, jakie niewidzialna Ręka Rynku pozostawiła na wizerunku Pisarza	
Jan Argasiński	364
Wszyscy jesteśmy (prawie) cyborgami. O człowieku programującym i programowanym w kontekście kulturowego życia komputerowego software'u	
Indeks nazwisk	374

Indeks nazwisk

A

Abriszewski Krzysztof 338
Adler Adolf 179
Agamben Giorgio 55, 56, 57, 204, 205, 247,
248, 249, 272
Alichniewicz A. 246
Allen Dennis W. 130
Anders J. 196
Apollinaire Guillaume 153
Arbus Diane 222–227, 229–241
Ashbery John 153
Attell K. 248
św. Augustyn 130, 289, 291, 293, 295
Austen Jane 298, 300, 302, 305–307

B

Bachórz Józef 58, 351
Bachtin Michail M. 288, 289, 292, 359
Baggini Julian 246, 247
Bakan Joel 333, 334, 337, 340, 342
Bakke Monika 150, 245, 246
Balcerzan Edward 45
Ball Alan 8
Banasiak Bogdan 86, 209, 302
Baran Bogdan 137, 178, 277, 318
Barańczak Stanisław 47
Barney Mathew 213, 218
Baron Marta 188, 352
Barthes Roland 75, 142, 156, 237, 302, 349,
359
Bataille Georges 289–292, 295, 343, 344
Bator Joanna 277
Bauby Jean-Dominique 190–197
Baudelaire Charles 60, 131, 136, 355
Baudrillard Jean 9, 169, 208
Bauman Zygmunt 116, 120, 122
Beckett, Samuel 153
Benedict J. 169

Benhshoff Harry 179
Benjamin Walter 42, 355, 360
Bennington Geoffrey 191
Benshoff, Harry 179
Bergman S.B. 168
Bergstrom J. 19
Betley M. 247
Bettelheim, Bruno 117, 118, 119
Bhabha, Homi 67, 68
Bielik–Robson Agata 108, 109, 275, 285
Bieńczyk Marek 148
Black Max 349
Błońska, Wanda 75
Bobko A. 113
Bogdan Robert 239
Bolter, Jay David 369
Borges, Jorge Luis 262
Borkowski P. 247
Bornstein, Kate 158, 159, 168, 170, 172
Borowski Mateusz 140, 245, 248
Bosworth, Patricia 222, 223, 229, 230, 232,
235, 238
Brach-Czaina Jolanta 123
Braidotti Rosi 176, 178
Browning Tod 238, 310
Brückner Aleksander 24
Brzozowska Blanka 133, 136
Brzozowska–Brywczyńska M. 10, 14, 24,
176
Budak A. 134
Bugajski Leszek 320
Bułgakow Siergiej 286, 288
Burrus V. 295
Burton T. 324
Burzyńska Anna 359
Butler, Judith 158, 159, 173

C

Cabot 314
Canguilhem, Georges 175, 176
Cannon Ali 168
Caputo 275
Cárdenas Michy 168
Carroll Lewis 116, 230
Cavalieri 243
Celan, Paul 153
Célimène 66
Champion L.S. 88
Chandler Jr, Alfred D. 336
Chatwin, Bruce 87
Chesterton, Gilbert K. 272, 283
Chmielewski 19, 192, 317
Chrystus Jezus 62, 111, 119, 273, 275, 277,
283, 284, 286–294
Cichowicz 350
Cirlic 361
Clarke, Graham 240
Clifford, James 88, 137
Clynes, Manfred 365
Coen, Joel i Ethan 8
Cohen, Jeffrey Jerome 9–12, 14, 15, 19, 20,
21, 22, 24, 145, 176
Conan Doyle 301
Conrad Joseph 137, 141, 146, 280.
właśc. Józef Teodor Konrad
Korzeniowski
Constantine, Nathan 293
Coppola, Francis Ford 310
Courbet, Gustave 355
Crimp Douglas 139
Cypriański 369
Czapliński Przemysław 275, 353, 354, 356
Czernyszewski 273
Czubala Dionizjusz 76
Czudec 232

D

Daly, Mary 181
Danek, Danuta 118

Darda–Staab 263
Daston, Lorraine J. 90
Davis, C. 100, 273
Declercq 114
DeGrazia 247
Dehnel Piotr 212
Deleuze Gilles 45, 47–51, 264, 339
Derra, Aleksandra 176, 338
Derrida Jacques 15, 27, 29, 32, 84, 86, 113,
176, 190, 191, 193–195, 197, 209, 219,
247, 248, 281, 284, 302, 344, 349
Descartes René. *zob.* Kartezjusz
Diamond 168
Diderot, Denis 284
Dobrogoszcz T. 67
Dorawski, Jan Kazimierz 74
Dudek, Zenon Waldemar 324
Dunin, Kinga 354
Dybel Paweł 48, 118, 211, 277, 283
Dziadek Adam 209
Dzierżyńska 239
Dżurak 83

E

Eagleton Terry 112, 359
Edelman, Lee 184
św. Efrem 286, 293, 294
Eliot Thomas Stearns 153
Engelking Leszek 125
Eribon 79
Espeland 121
Eurypides 101, 104, 106

F

Faber, Michel 124–128, 134, 136
Fabian 71
Fajans T. 179. *Pseud.* Taff
Falski 82, 204, 210, 222, 295
Fanon, Frantz 70, 72, 73
Feagin Susan 116
Feinberg, Leslie 159, 166, 167
Felski, Rita 169, 170

- Fiedorczuk Julia 123
 Figueroa-Sarriera, Heidi 367, 368
 Filiciak, Mirosław 369
 Fink 101, 102, 113
 Fleisher, Ruben 8
 Fosl, Peter 246, 247
 Foster, Hal 139, 140, 144, 145, 147, 148,
 154–156, 211, 216, 217
 Foucault Michel 35, 57, 85, 139, 176, 245,
 268, 269, 281, 344
 Fourier 359
 Frank, Arthur 197
 Freud Sigmund 20, 45–48, 50, 67, 112, 118,
 138, 139, 211, 264, 274, 284, 316
 Fuzowski Max 358
 Fyfe 134
- G**
- Gajda, Kinga A. 114
 Gajewska 159
 Gallagher 111
 Galloway, Alexander R. 371
 Gemra, Anna 312, 315
 Gide, Andre 102, 103
 Gide, Madeleine 102
 Giedroyc Jerzy 42
 Gierczyński Z. 94
 Gillingham, James 213
 Girard, René 185
 Del Giudice, Luisa 121
 Głowiński Michał 302
 Gluchowska 293
 Goban-Klas 369
 Godzic, Wiesław 361
 Goethe, Johann Wolfgang von 325
 Goffman Erving 239
 Gołda-Derejczyk, Agnieszka 125, 126, 130
 Gołębiowski 352
 Gombrowicz Witold 36, 37, 42, 43, 226,
 228
 Gorczyca 316
 Goreniowie 288
- Gosk, Hanna 198
 Goszczyńska 185
 Górny Antoni 16
 Górska 185
 Grabiński 320
 Grabowski Artur 52, 53
 Gracq, Julien 361
 Graczyk, Piotr 275, 283
 Grahame-Smith 298, 300, 302, 306
 Grajewski 316
 Gray, Affleck 76, 367, 368
 Greenberg H.R. 19
 Gren 318
 Grigg, Russell 264
 Grosz, Elizabeth 246
 Grunberg 172
 Grzelak W. 85
 Grzesiuk 316
 Grześczak, Marian 50
 Grzybowska R. 12
 Guattari, Félix 47–51, 264
 Gubryniewicz 56
 Gutorow Jacek 151, 152, 153
 Guze, Joanna 131, 354, 355
- H**
- Halawa, Mateusz 371, 372
 Halberstam, Judith 'Jack' 159
 Halik 289
 Haliński 309
 Hall Michael C. 9
 Hall Stuart 73
 Harari, Roberto 107
 Haraway Donna 8, 150, 208
 Hardwicke 319
 Harris, Charlene 8, 10, 314
 Hartmann, Thom 334, 335, 337, 340
 Hayles, Katherine 367, 368
 Hegel Georg Wilhelm Friedrich 273, 274,
 344–348
 Heidegger Martin 341, 342
 Heuvelmans 85

- Hillary, Edmund 74, 87
 Hitchcock, Alfred 23, 107
 Hobbes, Thomas 335–337, 350
 Hölderlin Friedrich 153
 Hood 327
 Hörisch, Jochen 351
 Housel 317
 Hurley, Robert 264
 Hurn, David 238
- I**
- Irwin 317
- J**
- Jabłońska Izabela 142
 Jackson Michael 146
 Jaklewicz, Katarzyna 319
 św. Jan 287, 290, 294
 Janion Maria 183, 196, 308, 309, 311, 318,
 319
 Jankowicz Grzegorz 153, 205
 Jan Paweł II 295
 Japola 349
 Jasińska, Maria 40
 Jaworski, Roman 84
 Jeffreys, Sheila 168
 Jerzyński 309
 Jeunet J.–P. 11
 Johnston 274
 Joseph Merrick 146
 Judt, Tony 190, 193, 194, 195, 197
 Jung, Carl Gustaw 264, 323, 325, 326, 327,
 328, 329
- K**
- Kabala 314
 Kahanowa H. 85
 Kalaga Wojciech 49, 50, 210
 Kalinkowski 294
 Kamińska 17
 Kamuf, Peggy 113, 209, 219
 Kania 343
- Kant Immanuel 29, 113, 206, 274, 278, 350
 Karczewska-Markiewicz 124
 Karpowicz Tymoteusz 45, 46, 47, 48, 49,
 50, 51, 52, 151
 Kartezjusz 29, 149. *właśc.* René Descartes
 Kästner, Erich 212
 Kearney, Richard 277
 Keller 295
 Kempny 69
 Kerényi, Karl 313
 Kęszycka 176, 268
 Kicana 309
 Kieślowski Krzysztof 23, 107
 King 75, 86, 159
 Klein Melanie 117, 118
 Kline, Nathan S. 365
 Kłosińska Krystyna 305, 320
 Kłosiński Krzysztof 84, 344
 Kłosiński Michał 100
 Kmita 360
 Kneale James 15
 Kocjan 79
 Kolbon 77
 Komendant Tadeusz 35, 155, 176, 245, 344
 Komornicka, Maria 181, 182, 183, 184
 Konieczny 112
 Korombel 309
 Kosowska 84
 Kotsko, Adam 274
 Kott, Jan 114
 Kowalczyk 314
 Kowalczykova 58
 Kowalska, Małgorzata 26
 Kowalski Sergiusz 167, 190
 Koziółek Ryszard 283
 von Krafft-Ebing 71, 177, 178
 Kristeva Julia 204, 210, 222, 294, 295
 Kroker 341
 Kropiwnicki, Maciej 102, 272, 277
 Król 226, 309
 Królak Sławomir 8, 9, 208

Krzysztoń 317
 Kuczok Wojciech 357
 Kulisiewicz 122
 Kurthen, Martin 341
 Kutyla J. 20, 107, 317
 Kuźma, Erazm 253, 254
 Kwaśniewski, Tomasz 358, 362
 Kwaterko, Mateusz 272
 Kwiatkowski 84
 Kwietniewska 209, 281

L

Lacan Jacques 20, 21, 22, 29, 70, 101,
 102, 103, 107, 109, 110, 111, 112,
 114, 199, 210, 211, 264, 274, 275,
 276, 279, 280, 287, 316, 317

LaCapra, Dominik 199
 Laclau, Ernesto 277
 Lalewicz 350
 Lamb–Ruiz 107
 Land 172
 Lane, Helen R. 127, 264
 Larek Michał 210
 Lartigue 232, 233
 Lasoń–Kochańska 315
 Latour 338
 Le Bon Gustaw 67
 Lee, Daniell 184, 238, 243, 245, 246,
 248, 249, 327
 Lenin, Włodzimierz Iljicz 273
 Lessing, Doris 318
 Leszczyński 176
 Leszkowicz 179
 Leśmian Bolesław 27, 28, 29, 180.
właśc. Bolesław Lesman
 Leśniewscy 292
 Levin 318
 Lévinas Emmanuel 26
 Lévi–Strauss 79, 82, 83, 84, 85, 87
 Libera, Antoni 356
 Lieberman R. 9
 Linehan 161

Lingis, Alphonso 217
 Lipski, Leo 198, 199, 200, 201, 202,
 203, 205, 206, 207
 Lipski R. 309
 Lipszyc Paweł 87
 Lis 359
 Listwan 333
 Lorca, Federico Garcia 116
 Lovecraft, Howard Philips 12, 15
 Loyola 359
 Lukács György 344
 Lynch, David 23, 107
 Lyon E. 19
 Lyotard, Jean-François 359

Ł

Ładyka 348
 Łanowski 101
 Łaszczowa 283
 Łopatka P. 14

M

MacCannell Dean 69
 Magala Sławomir 223, 235, 360
 Magnone 70
 Majer 73
 Majewska 8, 208
 Majewska E. 8
 Malinowski Bronisław 137
 Mallet M.–L. 29
 Malczyński B. 45, 46, 47, 48, 52
 Manet, Édouard 355
 Mann Boonie 317
 Manovich, Lev 369
 Marcela Mikołaj 150
 Margański Janusz 17, 116
 Marianowicz 230
 Markiewicz Henryk 36, 40
 Markowski Michał Paweł 35, 156, 180,
 280, 284
 Marks Karol 209, 281, 341, 348.
właśc. Karl Heinrich Marx

Masłowska Dorota 357
 Massumi B. 47
 Matuszewski 290
 Matysik 242
 Mazlish 336
 Mazzeo Marco 95
 McCaughey 159
 McGowan T. 22, 104, 110
 McLuhan 359, 370
 Meliton z Sardes 292
 Menninghaus 69, 204, 239
 Mentor 367, 368
 Merrick Joseph 146
 Messner 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81,
 82, 83, 84, 85, 86, 87
 Meyer 10, 308, 310, 311, 312, 313, 314,
 315, 316, 317, 318, 319, 320
 Michael Jackson 146
 Mickiewicz Adam 30, 31, 32, 53, 153,
 193
 Mikina 222, 232
 Mikurda Kuba 22, 45, 110
 Milbank 100, 273, 275
 Mill 349, 350
 Miller 101, 102, 112
 Miłosz Czesław 52, 151
 Miriam. *zob.* Przesmycki Zenon
 Mirowski 338, 339
 Misiorny 74
 Mokrosiński 107, 113
 Momro Jakub 148
 de Montaigne 88, 89, 94, 137
 Morcinek Gustaw 41
 Morra 209, 217
 Moscoso J. 90
 Moszyński 121, 309
 Mościcki P. 23, 205, 247, 248, 249
 Możdżyńska 298
 Mueller Joanna 45, 150, 151, 153, 154,
 155
 Mullins 213, 214, 218

Musil 238
 Myers 277, 285
 Mytych–Forajter 233

N

Nadar 355
 Namaste 169
 Napier J. 85
 Nietzsche Friedrich 137, 323, 339, 340,
 341
 Niklewicz 350
 di Nola A.M. 49
 Nolan 324
 Norgay Tenzing 87
 Nowacki Dariusz 351, 352, 353, 354
 Nowak K. 69
 Nowak P. 204
 Nowicka E. 69
 Nowicki Ś.F. 273, 345
 Nycz Ryszard 137
 Nyrgen 295

O

Obeyesekere 78
 Ochab 289
 Ochorowicz J. 67
 Olechnicki 240
 Olszewski 309
 Orgaz Laura Fernandez 250
 Orliński Wojciech 284
 Orłowski 355, 360
 Orska Joanna 356, 363
 Ortega y Gasset 350
 Orwell George 60, 61, 62
 Orygenes 294
 Orzeszkowa Eliza 64
 Owidiusz 17

P

Pacukiewicz 74, 81, 84
 Paprocki 286
 Paris M. 66, 67

- Park K. 90
 Parsons 133, 136
 Paszkowski 182
 Pawlina 309
 Payne 341
 Pearson 339
 Penderecki 117
 Penley C. 19
 Pera 250, 251
 Perelman 350
 Pers 49
 Petoia E. 49
 Piccinini 243, 244, 247, 249, 250, 251
 Pijarski 360
 Piwińska Marta 53
 Plaut 323
 Podraza-Kwiatkowska Maria 181, 253
 Polidori 309
 Poloczek 334, 335
 Pomian 83
 Pope Alexander 97, 98
 Poplawski 292
 Porter 112
 Portman 304
 Potential 170, 171
 Prejbisz 351
 Prus Bolesław 320. *właśc.* Głowacki
 Aleksander
 Przybylski 206
 Przybyszewski 211
 Pynchon 361
- R**
- Rabelais 287, 288
 Radkowska-Walkowicz 332, 333, 336,
 339, 341
 Radzicki 314
 Ratajczak 312, 314
 Ratzinger 289
 Raymond 168
 Rebman 178
 Reckwitz 69
- Rendell 134, 135, 136
 Renger-Patsch 360
 Reszke R. 46, 138, 264, 313, 323, 325
 Rewers Ewa 240
 Rhodes G. 18
 Rice Anne 10, 308, 309, 310, 320
 Rimbaud 153
 Ritchi 301
 Roberts 121, 125, 127, 129, 130, 131,
 132, 278, 280
 Rodkiewicz 289
 Rogalski 264
 Rogowska-Stangret 246
 Rosiek 196
 Rosińska Z. 67
 Rosochacka 208
 Rosset 146, 148
 Roszak Joanna 50, 52
 Roudinesco 178
 Roysdon 173
 Różewicz Tadeusz 151
 Rucha 314
 Rushkoff 334, 371
 Rutkowski Krzysztof 34, 190
 Ryder 246
 Rymarczyk 359

S

- Sade 177, 359
 Sahlins 77, 78
 Salecl 101, 107
 Salwa Mateusz 56, 204
 Sambor 206
 Samuels 323
 Sanderson 76
 Sapunov Valentin B. 85
 Schellinga 272, 274, 275, 276
 Schilder 210
 Schreber 263, 264, 265, 266, 267, 268,
 269, 270
 Schulz 180
 Schumacher 322

- Seem 264
 Segal 117
 Sekula 360
 Selkin 336
 Serlin 215
 Shell 351
 Shelley M. 14
 Sherrilyn 314
 Shorter 323
 Shuty Sławomir 357
 Siemek 209
 Sikora 184, 185
 Sikorski 355, 360
 Singer 243, 246, 247
 Skrzypek 284
 Sloterdijk 212
 Słobodnik 123
 Słomczyński Maciej 92, 182
 Słonimski 123
 Smith 38, 209, 213, 214, 217, 300, 302,
 306, 314, 350, 351
 Sobchack 209
 Sobolewska Justyna 272, 313
 Sobol-Jurczykowski 262
 Socha 280
 Sokolik 316
 Soler Colette 114
 Sommers S. 14
 Sontag 190, 196, 197, 223, 225, 226,
 227, 228, 233, 235, 236, 240, 241,
 360
 Sorgente Wandy 49
 Sosnowski Andrzej 151, 152, 153, 154
 Soulages 233, 238, 240, 241
 Sowinski 69, 204, 239
 Spade 171
 Spigel L. 19
 Spirydowicz 314
 Spólny 309
 Stabryła S. 17
 Stachówna Grażyna 310
 Starowieyski 289
- Stasiuk Andrzej 54, 55, 56, 57, 58, 60,
 61, 63, 64
 Staten 287
 Stępniewska-Gębik 316
 Stępnik K. 70
 Stiegler 232, 233, 237
 Stoker 309, 310
 Stone 168, 188
 Struzik 172
 Stryker 159, 168, 181, 184
 Strzelec Marta 314
 Strzelewicz 122
 Sugiera 140
 Surma-Gawłowska 205
 Swift 92, 93, 94, 95, 97, 98
 Szary-Matywiecka Ewa 142
 Szawarski 246
 Szczęsna 246
 Szczucka 359, 370
 Szekspir 280
 Sztaba 254, 258
 Szydłowska-Hmissi 191
- Ś**
- Ślęczka 344
 Śmialkowski 306
 Świerkocki 124
 Świetlicki Marcin 356
 Świrszczyńska 115, 122
- T**
- Talbot 360
 Tarantino 108, 300, 304
 Tarkowski 23, 107
 Taylor-Kucia 185
 Thurston 114
 Tokarczuk Olga 363
 Tokarska-Bakir 239
 Trocha 312
 Trumbo 189
 Trzeźniowski D. 70
 Trznadel J. 46, 47

Turner 83, 313

Turney 149

U

Ugrešić 361

Ulrich 182

Unilowski Krzysztof 354

Urban 308, 317

Usakiewicz 78, 313

V

Varga Krzysztof 363

Veltman 369, 370

Verhaeghe 114

Virago 169

Virilio 232

Vuarnet 290

W

Warner M. 14, 15, 17, 18, 19, 23, 172

Weber 113, 219, 264, 270

Węclewski 101

Węcławski Tomasz. *obecnie* Tomasz Polak

Whittle 159, 181

Wieczorkiewicz Anna 69, 120, 126, 129, 130, 132, 133, 137, 138, 139, 140, 144, 145, 146, 149, 150, 154, 161, 223, 226, 230, 237, 238, 239, 323

Wilchins 160, 169

Wilde Oskar 183

Wilk K. 172

Williams H. 97

Wills 29, 248

Wills D. 29

Winiecka 210

Wirpsza 151

Wisłowska 212

Wisnewski J.J. 317

Wiśniewska M. 149

Wiśniowski Sygurd 67

Witkiewicz Stanisław Ignacy 179, 180, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259

Witkowski Michał 356, 357, 358, 360, 362, 363

Wojda Dorota 363

Wojtczak 314

Wolff 133, 134

Z

Zagórska 141

Zajączkowski 83

Zaleski Marek 146

Zapolska Gabriela 320

Zarębski 278

Zawojski Piotr 196

Zborski B. 60

Zielińska 199

Zimbardo 314

Žižek Slavoj 16, 17, 18, 19, 20, 22, 23, 100, 102, 103, 105, 106, 107, 111, 112, 192, 193, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 282, 283, 284, 285, 317, 341

Znamierowski 335

Zola 56, 57, 58, 59, 63, 124, 131, 133, 134

Zupančič 112

Ż

Żelazny 206

Żeleński-Boy Tadeusz 94, 137

Żeromski 280

Żychliński 249, 250

Potwory–hybrydy–mutanty. Pogranicza ludzkiej natury

pod redakcją

Ryszarda Koziolka, Mikołaja Marceli, Olgi Knapek i Joanny Soćko

Katowice 2012

Publikacja sfinansowana przez Uniwersytet Śląski w Katowicach

Copyright © by Uniwersytet Śląski w Katowicach, 2012

Wydanie I

Printed in Poland

Opracowanie graficzne

Natalia Armata

Korekta, adjustacja, indeks

Małgorzata Nadwadowska

Skład

Wydawnictwo FA–art

ISBN 978-83-60406-26-7

Wydawnictwo FA–art

40–032 Katowice, pl. Sejmu Śląskiego 2, pok. 205

Zamówienia

www.FA-art.pl

prenumerata@FA-art.pl

Druk

TextPartner sp. j.

Katowice

■ (...) książka porusza tematykę istotną dla współczesnej humanistyki. Wkracza bowiem w obszar, gdzie toczą się żywe dyskusje nad kulturą — jej obecnym kształtem, możliwościami przekształceń, ale i zasadnością mówienia o kulturze ludzkiej w ogóle. Ważne jest zatem pokazywanie różnorodności tematyki związanej z potwornością i hybrydycznością. Spektrum tematów zaproponowanych tu do refleksji jest ogromne — i to stanowi zaletę tej pracy. Poprzez liczne odniesienia do literatury zagranicznej książka ta nie ma charakteru peryferyjnego, ale wiąże rodzimą refleksję z dyskusjami światowymi.

prof. dr hab. Anna Wieczorkiewicz

■ Wydaje się, że w naszej kulturze, szczególnie w ostatnich dziesięcioleciach, doszło do swego rodzaju rewolucji. Symbolicznie oddawałaby ją droga, jaką potwory i ludzie przeszli od *Frankensteina*, czyli *Nowoczesnego Prometeusza* Mary Shelley, w którym nowy twór zostaje odrzucony i skazany na wygnanie poza ludzką społeczność, do *Prometeusza* Ridleya Scotta, w którym to ludzie odkrywają, że zostali odepchnięci przez swoich „praludzkich” stwórców i tym samym sprowadzeni do roli potworów, które należy zgładzić. Ta zamiana, czy wręcz przemagnesowanie dotychczasowych biegunów, w jakimś sensie byłaby znakiem końca dotychczasowego świata i porządku w nim panującego. Musimy się chyba przyzwyczaić do myśli, od której J.J. Cohen zaczyna antologię *Monster Theory*, czyli, że dziś już nieodwołalnie „żyjemy w czasach potworów”.

(fragment wstępu do książki)

■ Tom *Potwory — hybrydy — mutanty. Pogranicza ludzkiej natury* podejmuje interdyscyplinarną refleksję nad kategoriami potworności i hybrydyczności. Autorów (zarówno doktorantów i pracowników naukowych UŚ, jak i doktorantów i pracowników innych ośrodków akademickich w Polsce) opublikowanych w nim tekstów interesowała obecność potworów, hybryd, mutantów w literaturze, kinie, komiksie, serialach i szeroko rozumianych nowych mediach, ale także w filozofii czy naukach humanistycznych i posthumanistycznych. Tom ten stara się odpowiedzieć na pytanie, jak kultura (i to zarówno kultura „wysoka”, jak i popularna) przedstawia to, co nie-ludzkie, ale też jakie są reguły dyskursów produkujących wiedzę o tych formach, jakie funkcje (społeczne, polityczne, ideologiczne) spełnia nasza potoczna i „naukowa” wiedza o potworach, hybrydach, mutantach. Publikacja ta jest adresowana do studentów i specjalistów dziedzin takich, jak kulturoznawstwo, literaturoznawstwo, antropologia i socjologia kultury, oraz do wszystkich zainteresowanych rosnącą popularnością różnych wymiarów potworności w kulturze współczesnej.

ISBN 978-83-60406-26-7

www.FA-art.pl

UNIwersytet Śląski